

ÇAĞDAS, DEMOKRATİK, KİTLESEL PARTİ

Sovyet-Amerikan ilişkilerinde normalleşmenin hızlanması^{na}, ardarda gerçekleşen Sovyet-Amerikan zirveleri ile nükleer silahsızlanma yolunda ilk somut adımların atılmasını, sosyalist ülkelerin özellikle konvansiyonel alandaki silahsızlanmayı da başlatabilecek yeni silahsızlanma önerileri izledi.

Bağılantısız ülkelerin dünya politikasındaki rolleri artıyor, kapitalist ülkelerde giderek genişleyen sosyal ve politik güçler barış politikasının savunucusu oluyor.

Dünyanın sadece savaş yaşayan birçok bölgesinde son dönemde ihtilafların barışçı yollar^{dan} çözülmesi yolundaki girişimler hız kazandı, son olarak İran-İrak savaşının sona ermesi olasılığı belirledi.

Bütün bunları dikkate alarak, diyebiliriz ki, günümüzde uluslararası ilişkilerde bir yenilenme başlamıştır. Yeni politik düşüncenin, gerçekçi davranma anlayışının, giderek daha geniş politik güçlerce benimsenmeye başlamasıyla, uluslararası ilişkilerin demilitarizasyonu ve insancillaşması, şiddetin bu alandan dışlanması yönünde bir gelişmeye tanık oluyoruz. Bu sürecin daha çok başındayız.

Sağduyu sahibi bütün güçler, bu yenilenmenin sürmesini ve tamamlanmasını, insanlığın nükleer ve her türlü yıkım silahından kurtulmasını, bütün devletleri kapsayacak evrensel bir güvenlik ve işbirliği sisteminin oluşmasını, her devlet ve halk için kendi gelişme yolunu özgürce seçme hakkının sağlanmasını, bilim ve teknikteki gelişmenin kazanımlarının ekonomik, ekoloji, enerji, gıda, sağlık, ve konut, eğitim sorunlarının çözümü için kullanılmasını, devletlerin, halkların, kültürlerin farklılık ve çeşitliliğinin, insanlık için bir zenginlik kaynağı haline gelmesini arzu ediyor.

Böylesi köklü bir yenilenme, insanlığın böylesi yeni bir olguluk düzeyine yükselmesi, hem sosyalist ülkelerin, hem kapitalist ülkelerin, bütün politik ve sosyal güçlerin, bilim adamı ^(sanatçı) ve düşünürlerin kendilerini yenilemesini zorunlu kılıyor.

21. yüzyılı yakalayabilmek için bütün dünya ülkeleri gibi Türkiye de kendini yenilemek zorunda. Türkiye , onun geleceğinde sözsahibi olacak politik güçler kendilerini yenileyebilirse, çağdaş, demokratik, insancıl partiler olarak kendilerini yeni koşullara uydurabilirlerse, ancak o zaman kendini yenileyebilir.

Bizim kendimizi yenileme, çağdaş, demokratik, insancıl kimliğe ^{imaj geliştirme} , bunu iş üzerinde ortaya koyma ve geliştirme çabamız, Türkiye'yi çağdaş bir kimliğe kavuşturma amacımızla bağlıdır.

Bizim temel amacımız sosyalizmdir, sosyalizm insanlığa en yaraşan toplumsal düzendir. Günümüzde sosyalizm anlayışı dünya çapında değişiyor. Sosyalizm, Stalinci anlayışın sonucu olan deformasyonlardan kendini arındırmaya, bu öğretinin kurucularının düşüncelerinin ^{uzun süreli çağdaş bir sosyalizm anlayışını geliştirmeye} , çehresini demokratikleşmeye ve insanileştirmeye yöneliyor. Sovyetler Birliğinde, ^{perestroy-}ka ve "glasnost" olarak adlandırılan (bütün dünya dillerinde) yenilenme ve açıklık politikasıyla ^{devrimci dönüşüm}

Şimdi sosyalizmde insanı bütün iç ve dış politikanın, bütün atılan adımların ^{temel çıkış} merkezi, temel çıkış noktası ve nihai amacı olarak alan anlayış öne çıkıyor. Bizim sosyalizm anlayışımıza göre de, Türkiye'de sosyalizm, Türkiye insanını, bütün özellik ve özgüllükleri ile merkezine alacak, onun özgürce gelişmesine uygun bir karakterde olacaktır.

Demokratik bir rejim, demokrasi kültürü, özgürce örgütlenmiş halk yığınları, geniş demokratik hareketler, ilerleme güçlerinin işbirliği olmadan sosyalizm olmaz, bu koşullarda sosyalizm için bir azınlık hareketi mücadele dar ve güçsüz bir mücadele olarak kalmaya mahkum olur.

Kendimizi yenileme çabalarımızın başında, barışın ve demokrasinin günümüzdeki yeni öneminin bilincine varmamız, politikamızı, dolayısıyla her alandaki çalışmalarımızı buna uygun düzenlemeye çalışmamız gerekmektedir.

Barış ve demokratik yenilenme politikası çok boyutlu bir alternatif program örneğidir. Bu, merkezinde insanın yer aldığı, farklı boyutların organik bir şekilde birbirini tamamladığı bir politikadır.

Politikamızın çok boyutlu^{lu}luğu, çözülmesi için bugünden mücadele verilmesi gereken problemlerin çokboyutluluğuyla ve aynı zamanda bu problemleri çözmek için hareketlenen güçlerin çokçeşitliliğiyle bağlıdır.

İnsanı bütün faaliyetinin merkezine yerleştirmeye çalışan bir parti, öncelikle ona yönelik bütün tehlikelere karşı mücadelenin başarısı için çalışmak zorundadır.

Bugün öyle gelişmeler söz konusudur ki, ^{su}litosferi ve hidrosferi ile dünyamız ve onu saran atmosfer, ozon tabakasından biyosferi kadar canlı varlığın önkoşulu olan herşey tehlikededir. Dünyanın çeşitli yerlerinde hayvan ve bitki türlerinin kökü kazınıyor, canlı varlık çöküyor. Yaşam çevremizin, canlı ve cansız doğanın korunması giderek daha çok politik mücadelede önde gelen hedefler arasında yer almak durumundadır. Çağdaş bir parti bu ihtiyaca yanıt vermek zorundadır.

İnsanın entellektüel olarak kendini yeniden üretmesinin koşulları da daha iyi düzenlenmiş değildir, kültürsüzleşme ve kültürü tahribi, kültür mirasının korunmaktan uzak olması giderek olumsuz sonuçlarını daha çok hissettiriyor.

Hükümetlerin izledikleri politikalar, sermaye sınıfının bencilleri, sosyalizm dünyasının çeşitli zaafı bütün bu sorunlara yol açmış bulunuyor. Ama tehlikenin en büyüğü nükleer silahların varlığından kaynaklanıyor. Nükleer bir savaş tehlikesi,

insanı, onun maddi çevresini, entellektüel güçlerini, geçmişini, bugününü ve geleceğini tehdit etmektedir. Son Sovyet-Amerikan zirvelerinin başarılı sonuçları, nükleer savaş tehlikesinin bir ölçüde azalmasını getirmesine rağmen, bu tehlikenin ortadan kalktığını söylemek için zaman henüz çok erkendir. Çağdaş bir parti herşeyden önce barışın partisi olmak durumundadır.

Nükleer savaş tehlikesi, çevre kirlenmesi gibi global, bütün insanlığı ilgilendiren sorunlara ek olarak bizim ülkemizin daha sayısız ağır sorunu vardır. Son on yılda bu sorunların daha da arttığını söylemek abartma olmayacaktır. Bu sorunlar en başta emekçilerin yaşamını etkiliyor.

Bizce, Türkiye'nin değil çağ atlaması, zamana ayak uydurması için bile, sanayinin, sosyal yaşamın ve ilişkilerin, dış ilişkilerin, kültürün, doğayla ilişkilerin, politik yapıların ve sınıf mücadelelerinin gelişmesinin yeni bir yola sokulması zorunludur.

Bugün 45 milyar doları bulan dış borçlar sorunu nasıl çözülecek? Kürt sorunu nasıl bir çözüme kavuşturulacak? Ekonomi teknolojik yenilenmesi olumsuz sosyal sonuçlara ve bağımlılığın daha da artmasına yol açmadan nasıl gerçekleştirilecek? Otuz yıl sonra ikiye katlanıp 110 milyona çıkacak olan nüfusun, gerektiği gibi beslenip, barınması için ^{bugünden} ne tür yapılar yapılması gerekli?

Bu birkaç soru bile ülkenin gelişmesinin yeni bir yola sokulması zorunluğunu gözler önüne sermektedir.

Yeni gelişme yolu demokratik gelişme yoludur. Bu gerek Türkiye'nin iç ilişkilerinin, gerekse dış ilişkilerinin gelişmesi:

açısından geçerlidir.

Biz, Türkiye'nin dış ilişkilerinin demokratik bir karakter kazanması için mücadeleye büyük önem veriyoruz. Çok yönlü, çok çeşitli, sürekli iyileşen uluslararası ilişkilerden, ama yalnızca ve yalnızca barışçı, eşit haklılığa dayalı, şiddeti, şiddet tehditini dışlayan, öteki ^{ilgili} tarafların güvenlik ve çıkarlarına da

dikkate alan ilişkilerden yanayız.

Bu şundan önemlidir:Günümüzde her alanda uluslararasılaşma hızla artmaktadır.Bu,her devletin önündeki gelişme seçeneklerini de artırmakta,gelişme perspektifleri çeşitlenmektedir.Hele Türkiye gibi farklı sosyal sistemlerin,farklı kültür kuşaklarının kesişme noktasında,iki kıtanın sınırında yer alan bir ülke için bu daha da geçerlidir.Bu durumda,ancak dış ilişkilerini demokratik temellerde kurabilen,dış güçlerin iç işlerine karışmasına izin vermeyen bir ülke seçme özgürlüğünü kullanabilir ve kendisi için ^{her anlamdaki} yararlı seçeneği gerçekleştirebilir.

Devletlerin,sistemlerin,halkların ^{artan} insan faaliyetinin ^{artan} karşılıklı bağımlılığı koşullarında,ulusal ^{artan} karar ^{artan} uygulayabilme yeteneğini koruyup,geliştirmek daha da büyük önem kazanmaktadır.Biz bu çizgiyi her zaman ısrarla izleyeceğiz.

Oteyandan artan karşılıklı bağımlılık ve uluslararasılaşma süreçlerinden Türkiye'nin olmaksızın en fazla yararı sağlayabilmesi için,politik ve sosyal güçlerin,örgütlerin,kültür hareketlerinin sınırsız bir uluslararası hareketliliği ve uluslararası enformasyonun engelsiz bir akışı gereklidir.Bunlar olmaksızın Türkiye çok boyutlu bir uluslararası ilişkiler sistemi oluşturamaz,bilim,teknik ve kültürün çok boyutlu gelişmesinden yararlanamaz,bu gelişmeye kendi özgül katkısını yapamaz.

Burada,^{ya da gelmişken} bu tür ilişkilerin gelişmesinde bir anlamda bir sıçrama tahtası işlevi görebilecek bir olguya,yurtdışındaki Türkiye'lilere işaret etmek isteriz.Onların,özellikle Batı Avrupa'daki göçmen işçilerin ve ^{aydınların} bu potansiyellerini ^{ama aynı zamanda onların sorunlarına çözümler de getirecek} değerlendirecek alternatif politikalar oluşturulması büyük bir ihtiyaçtır.

Türkiye ^{ko'} bir kapitalist ülke olarak sosyalist komşularıyla yanyana varolacaktır.Bu yanyana varolmanın barışçı,demokratik ve her iki tarafa da en fazla yararı sağlayacak biçim-

de olabilmesi için yapılması gerekenler vardır. Soğuk savaş artığı Sovyet tehdidi iddiaları, jeopolitik doktrin resmi ideolojiden, eğitim ve propaganda sisteminden ve ulusal savunma konseptimizden temizlenmeli, bunlar karşılıklı yarar sağlayacak işbirliği ve barış içinde yanyana yaşamının ihtiyaçlarına göre düzenlenmelidir.

POLİTİK SİSTEMİN DEMOKRATİK
YENİLENMESİNE YAKLAŞIM

Politik rejimde gerçek bir demokratikleşme sağlamadan, dış ilişkilerimizin ve toplumsal yaşamın çeşitli alanlarının demokratikleşmesini beklemek doğru olmaz. Demokratik rejim sorunu kilit sorundur. Ülkemizin bütün gelişme tarihi, özellikle son on yılın acı deneyleri bunu kanıtlamaktadır.

Barış ve demokratik yenilenme alternatif programı, o nedenle, öncelikle, Türkiye'nin daha henüz darbeciliğe, militarist güçlerin politik yaşama kabaca müdahalelerine, keyfiliğin, kaba kuvvetin, işkence ve politik cinayetlerin politik mücadelede belirleyici rol oynamasına karşı etkili önlemler oluşturamamış olduğunun altını çizmekte, üstelik mevcut mekanizmaların bunların sürekli yeniden üretilmesini getirdiğini belirtmektedir.

Bunu dikkate alarak öncelikle politik ilişkiler sisteminin bu tür antidemokratik unsurların ortaya çıkmasına izin vermeyecek şekilde yenilenmesini öne koyuyoruz.

Çağdaş bir demokrasi için mücadele, parlamenter, çoğulcu bir rejim, çok ideolojili, çok sınıflı bir çoğulculuk için, temel insan hakları için mücadele ^{yi şart koşuyor.}

Günümüz koşullarında gerçekten çoğulcu bir demokrasi için mücadele, özellikle komünist partinin serbestçe kurulup faaliyet göstermesi, Kürtler üzerindeki ulusal baskının sona ermesi, düşünceye ve insana karşı şiddet ve terör uygulanmasına son verilmesi, ^{işçi ve sendika hakları} gibi temel hakların güvence altına alınması hedeflerine yönelmektedir.

[Aynı zamanda...]

Her türlü eşitsizliğe karşı,örneğin kadın özgürlüğü için mücadeleyi yükseltmeye çalışmak günümüzün en önemli görevleri arasında yer almaktadır.Günümüzde gelişmeler üzerinde aklın,mantığın,politikanın etkisi eskiye oranla kat kat artarken, bireyin bolü hızla büyürken,insanın kendini geliştirmesinin ve zoruş ve fikir çeşitliliğinin ortaya çıkmasının önündeki en önemli engellerden biri olan,farklı olanların,farklı düşünenlerin,farklı yaşayanların baskı altına alınmasına son vermek, insanlığın gelişmesine yapılacak en önemli kâkılardan olmaktadır.

Baskı,eşitsizlik,şiddet yalnızca insanı aşağılayan birşey olmakla kalmaz,bunlar insanın gelişmesini tek boyutlu,kişiliksiz, tek düze bir karakter almaya zorlar, ilerlemeyi durdurur.Baskının kalkması düşünce ve davranışta,yaşam tarzında çeşitliliğin önkoşuludur.Günümüzde ise farklılıkl^{ara} ve çeşitliliğe artık bir zenginlik kaynağı olarak bakmak gerekiyor.

Türkiye,bir kültürel çeşitlilikler ülkesidir.Bu,birçok çağın karakterinin üstüste bindiği,aşiret döneminden uzay çağına kadar çok farklı çağların özelliklerinden harmanlanan bir ülkedir.En ileri unsurlarımız en gerinin özellikleri ile maluldur,en geri unsurlarımız en ilerinin işaretlerini taşır. ABD'den,AT'den,sosyalist sistemden,Ortadoğu'dan farklı çağların,farklı kültürlerin etkileri taşınır durur.Değişik kültür kuşaklarının kesiştiği bir coğrafyada oluşmuş ve farklı tarihsel kültür kuşakları üzerinde yükselen kültür yaşamımızın çeşitliliğine uygun,bu çeşitliliği ilerlemenin bir motoru yapabilecek bir karşılıklı etkileşime koşullar hazırlayan bir rejime ihtiyacımız var.Yalnızca çok sınıflı,çok ideolojili değil,aynı zamanda çok kültürlü bir çoğulculuk olmadan farklı yaklaşımların,farklı kültürel yapıların zenginleştirici etkisinden yararlanmak mümkün olamaz.

Özellikle, Türkiye eğer gerçekten gelişecek ise, politik rejimi yeni üretici güçlere, bilimsel teknik devrim sürecinde gelişen modern üretici güçlere uygun olmalıdır. Teknolojik yenilenmeyi sağlayacak güçlerin önü açılmalıdır. En önemli üretici güç olan insan beyni için en iyi koşullar hazırlanmalıdır. *Politik rejim, giderek çoğalacak özyönetim, dulusal demokrasi öğelerine sahip olmalıdır.*
Bütün bu sayılanları somut bir ortak payda da toplayabiliriz:

Politik rejim sorununu köklü olarak, bütün öteki sorunların çözümüne yardımcı olacak şekilde çözmek istiyorsak, en başa insanı alacağız, onun özgürce faaliyet göstermesi, politika-ya katılması, devletin politikası üzerinde söz sahibi olması, kendini kültürel ve politik olarak geliştirebilmesi, kendi katkısını yapabilmesini sağlayacağız. Politik sistemin temel ölçütü *sağdaşlığının*

insanın, bireyin ona katılma derecesidir. Politik rejim bireyin kollektif içinde artan önemine uygun bir yapıya sahip olmalıdır.

Söz konusu olan farklı düşünen, farklı çıkarılara sahip bireylerdir, onların oluşturduğu politik ve sosyal hareketlerdir. O nedenle demokrasi ancak bu farklılıkların bir mutabakatı, uzlaşması olmak zorundadır.

Farklılıkların varlığı bizzat hareketin, gelişmenin kaynağıdır. Farklılıkların demokratik bir tarzda

ı karşı karşıya gelmeleri, toplumsal gelişmenin demokratik bir biçimde gerçekleşmesini sağlar. Gelişme boyunca farklılıklar da değişeceği için her aşamada yeni bir mutabakat zorunlu olur, demokrasi değişir ve gelişir. Gerçekten pluralizm varsa, toplumsal gelişmeye *katkı* yapabilecekler yapar, yapma yeteneği olmayanlar ise ya varolma nedenlerini yitirir yada kendini değiştirir ve geliştirir.

Bizim demokrasi anlayışımız böylesi dinamik bir karakterdedir.

Gene aynı nedenle biz sosyalizmde demokrasi ve kapitalizmde demokrasiyi birini ötekini bir üst

düzeğe sıçraması olarak görüyoruz. Demokrasinin korunması, geliştirilmesi, emekçilerin demokrasiden yararlanma düzeyini sürekli yükseltilmesi, demokrasinin kendisi, demokratik yenilenmenin, sosyalist yenilenmeye yükselmenin temel yolu olacaktır.

Demokrasi sorunu, ancak böyle dinamik tarzda, toplumsal gelişmenin en akılcı biçimi olarak ele alınır ve çağdaş koşulların gereklerine yanıt veren bir anlayışla çözüme kavuşturulursa, bütün öteki sosyal, ekonomik, kültürel, insana ilişkin sorunların çözümünde bir anahtar rol oynayabilir.

Demokrasinin kazanılması ve korunması, demokratik rejime bağlılık ve çoğunluğun özgür iradesine saygı temelinde bir ulusal mutabakat oluşması için, bütün tarafların uygar olmayan politik davranış biçimlerinden, en başta şiddete başvurmaktan, kaba kuvvete karşıtlarını yoketme amacından, ahlakla bağlanarak karalamaktan vazgeçmesi gerekmektedir.

Böylesi çağdaş bir anlayış ve yaklaşımın filizleri sol içinde belirmiştir. Hem sol güçlerin kendi aralarındaki ilişkilerde, hem de politik karşıtlarına karşı tutumlarında bunun işaretlerini görmek mümkündür. Bu süreci ne kadar hızlandırabilirsek, ülkemizin çağdaşlaşma sına o kadar hizmet etmiş oluruz.

İktidardaki politik güçler henüz böylesi bir anlayışa yakınlardan çok uzaktır. O nedenle bugün muhalefetin ana doğrultusu, uygar ve çağdaş bir demokrasinin gerekleri açısından hükümetin tümünü almak

olmalıdır. Bu hem halkı eğitecek, hem de hükümeti ya tutum değiştirmeye zorlayacak ya da onun yalıtılmasını getirecektir. Uygar, demokratik bir politik kültürün gereklerini temel almayan bir muhalefet, ilerici, demokratik bir rol oynayamaz, etkisini artıramaz. Çünkü yeni, demokratik bir politik kültür nesnel bir ihtiyaçtır. Türkiye'nin varolmasının ve gelişmesinin ana ön koşuludur.

GÖREVLERİNİN İZLENİMLERİ VE TOPLUMSAL
GELİŞİMİNİN GÜNÜMÜZDEKİ DENEYİ

Barış ve demokratik yenilenme stratejisi, işçi sınıfının çıkarları ile, ülkenin genel gelişme çıkarlarını ve genel insanlık çıkarlarını uyum içinde ve organik bir bütünsellikte ele almaktadır. İnsan hakları, politik rejim, kalkınma ve modernleşme problemleri, sosyal haklar, köyün sorunları, Kürt sorunu, kadın sorunu, yaşam çevremizin korunması sorunu, gençlik sorunları ve göçmen işçilerin sorunları ile dış politika sorunları, genel olarak toplumsal yaşamın, ^{her alanının} ulusal ve uluslararası düzeydeki ilişkisi, bütünü ilişki sistemlerinin demokratikleşmesi, insanlaştırılması temelinde ele alınmıştır. Bu, ^{aynı zamanda} insanlığın, ülkemizin yaşamında da yansıyan genel bunalımının aşılmasına ^{bu} toprağın ^{her} mücadele ile katkıda bulunma programı ^{olmaktadır}.

Barış ve demokratik yenilenme programının belirleyici özelliklerinden biri de, onun bir kültür boyutuna sahip olmasıdır. Bu, yalnızca programın özel bir demokratik kültür ve eğitim politikası bölümü içermesinden ibaret değildir. Programda öne konan bütün alternatif politikalar, ancak artan ölçüde kültürel faaliyetle içiçe geçtiği oranda sonuç alıcı olabilecek, dolayısıyla sonuç aldıkça kültürel gelişmeyi çok yönlü hızlandıracak politikalarlardır. "Kültür için politika, politika için kültür!" 2000'li yılların eşiğinde bu belge giderek daha çok dikkat merkezimizde olmalıdır.

Politika ile ahlakın uyumu, araçların amaçla ahlaki olarak da uyumu yeni düşüncenin belirgin özelliklerindedir. Bizim ^{genel kabul gören} ahlaki değerler, den farklı, özgül bir ahlakımız, ^{Ahlakın ahlaki değerlerinden} farklı bir ahlak anlayışımız olamaz. O nedenle biz politikamızı ahlakileştirdikçe, halkın onu benimsemesi de artacaktır. Aynı zamanda ülkemizdeki politik ahlaka olumlu yönde bir katkı yapma gibi çok önemli bir görev sahip olduğumuzu biliyoruz.

Bütün bu sayılanlar işçi sınıfının devrimci-politik örgütü olma özelliğini ortadan kaldırmıyor, Tersine, barışın, ulusal egemenliğin, demokrasinin, her türlü eşitsizliğe karşı mücadelelerin^{olmak} çağdaş her sorun^a sahibi^{çıkmaq} örgütü, bu niteliği pekiştiriyor, güçlendiriyor. Çünkü bu yol, aynı zamanda işçi sınıfının toplumsal yaşamdaki rolünü sürekli artırma yoludur.

Biz o nedenle, en başta işçi sınıfına, onun içindeki modern sanayi işçilerine ve en yeni teknolojiye çalışan kesimlere yönelirken, aydınlar^{önem} ve toplumun öteki kesimlerine de özel vereceğiz.

Öteyandan şunu da biliyoruz ki,

Barış ve demokratik yenilenme için mücadeleye ne kadar geniş işçi ve öteki emekçi kesimleri kazanabilirsek, sürecin toplumsal ilerlemeye dönüşmesi o kadar gerçekçi olacaktır. Geniş işçi yığınlarını, emekçileri barış ve demokratik yenilenme mücadelesine çekebilmenin en etkili yolu, barış ve demokratik yenilenme hedeflerinin ^{Kendi} yaşamsal çıkarlarıyla ne kadar bağlı olduğunu, barış^{ve} demokrasi^{ra} ile sosyal adaletin diyalektik ilişkisini onlara somut gösterebilmektir.

Sömürüye, sosyal adaletsizliğe karşı mücadele, sınıf mücadelesi soyut bir mücadele değildir, her seferinde somut politik bir içeriğe sahip olmak durumundadır. Önemli olan öne çıkan somut politik hedef^{e ulaştırmanın}, güncel problemlerin çözümünün sosyal adalet için mücadeleye kısa ve uzun erimde kazandıracaklarını emekçilere tam gösterebilmektir.

İşçi sınıfının tarihsel misyonu, günümüzde kazandığı yeni niteliğiyle, devrimci bir süreç içinde sosyalizmi kurmak, insanın insan tarafından sömürülmesine son vermek, ama aynı zamanda tüm insanlığı, uygarlığı ve gezegenimizi nükleer ya da ekolojik bir felakette yok olmaktan kurtarmak, toplumsal gelişmenin, barışın egemen olduğu bir dünyada gerçekleşmesini sağlamaktır.

Fakat elbette bu kapsamlı görevleri işçi sınıfının tek başına yerine getireceği, tarihsel-toplumsal ilerlemenin öznesini tek başına işçi sınıfının oluşturacağını söylemek gerçekçi ve doğru olmayacaktır. Tersine bu görevler ancak geniş güçlerin işbirliği ile yerine getirilebilir.

Barış ve demokratik yenilenme hedefleri için bugün hareketlenen ve hareketlenebilecek tüm güçleri toplumsal gelişmenin bugünkü aşamadaki öznesi olarak almamız gerekmektedir. Hiçbir güç hareketin dışında bırakılmamalıdır, çünkü hiçbir güç, ^(hiçbir sınıf) tek başına sorunların üstesinden gelemez.

Bugün işçi ve sendika hareketinin yanısıra, gençlik ve kadın hareketini, köylülüğün çeşitli hareketlerini, öğretmenlerik, teknik elemanların, basın, hakuk, bilim ve sanat adamlarının hareketlerini, en genel anlamıyla kültür hareketini, çevre hareketlerini, çeşitli halk girişimlerini, insan hakları, ve hareketini, barış ve Kürt ulusal hareketini, bütün bu demokratik hareketleri toplumsal gelişmenin ^{sosyal} çeşitlilik gösteren ^{çok renkli} geniş öznesi olarak kabul edebiliriz. Elbette demokrasiden yana politik akım ve güçlerin geniş yelpazeşi de farklı bir düzeyde bu öznenin bir bileşenini oluşturmaktadır.

^{Genişleyen} tarihsel misyonun ^{de} gerçekleşmesi için yürütülecek mücadelenin öznesi geniş güçlerden oluşuyorsa, genişleyen bir özne sözkonusu ise, burada

Öncülük rolü nedir, nasıl gerçekleşecektir?

Toplumsal gelişmenin öznesini oluşturacak geniş güçlerin diyalogunu, bu yolla işbirliğini, ortak, paralel yada birlikte davranmasını, aynı hedeflere yönelmesini sağlamak, bütün bu güçler arasında iktisadi yönelmenin içeriği, yolları, biçimi üzerinde bir mutabakat oluşmasına yardımcı olmak; ^{bir tür katalizör olmak} günümüzde bunları başarmakla gerçekleştirecektir.
 öncül rolü

Çağdaş işçi sınıfı, sosyal ve kültürel yapısıyla ^(toplumsal ve politik süreçleriyle) böylesi bir işlevi yerine getirmeye yeteneklidir. Türkiye somutunda bu mücadeleci geçerlidir. Geleneksel bir işçi hareketimiz vardır. Sendikalar hareketi. bütün toplumsal ve politik güçler üzerinde etkili olma potansiyeline sahiptir. İşçi hareketi içinde demokrasi, çevre koruma, kültür, barış vb. sorunlara ilgi duyan, bu doğrultuda rdaki hareketlere katılan kollar genişlemektedir. Modern teknolojilerle çalışan işçiler bilimsel-teknik aydınlara yakınlaşırken, başka işçi kolları köylülükle bağlarını korumaktadır. Özetle işçi sınıfı, bütün öteki hareketler içinde etkide bulunabilir.

Dolayısıyla bütün demokratik hareketlerin diyalog ve işbirliğini sağlamak olanaklı olabilir. Bizim diyalog ve işbirliği politikamız, sol güçlerin birlikteliğini .., bütün demokratik politik akımların ulusal çapta mutabakatını, ^{yeni demokratik bir politik kültürü} gerçekleştirmek, demokratizm, hümanizm, yurtseverlik fikirlerine dayalı ^{bir} fikir hareketi yaratma çabalarımız bunu hızlandıracaktır.

Elbette farklı sorunlar çevresinde farklı işbirlikleri, dolayısıyla farklı güç dengeleri oluşacak, sorunların çözüm süreçleri farklılıklar gösterecektir.

^{Örneğin} nükleer silahsızlanma yandaşları çevreyi korumanın yandaşlarından, kadın özgürlüğü hareketi, basın özgürlüğü hareketinden daha geniş olacak, çevre korunması hareketinde işçi sınıfının yanında yer alan bir turistik işletme patronu, sendikalar hakları ^{ar} söz konusu olduğunda onun karşısına dikilecektir. çok boyutlu, esnek
 Bu bizden ayırımı, bir diyalog ve işbirliği politikası

yürütmemizi istiyor. Aynı zamanda bize, barış ve demokrasi güçleri-
nin ortak hükümetine elverecek bir politik güçler dengesine ancak
belli bir süreç içinde, çeşitli evrelerden geçerek ulaşılabilece-
ğini gösteriyor.

Bütün bu süreç boyunca bizim politikamız, politik akımlar,
(farklılıkları ortaya koyup, ortak noktaları bulabilmek için)
demokratik hareketler ve kişiler ile diyalog, olanaklı olan her
alanda işbirliği çeşitli demokratik hareketleri, halk girişim-
lerini, yerel düzeydeki demokratik kamuoyu oluşumlarını destekleme,
güçlendirme, yaygınlaştırma; işyerinde, mahallede, köyde, ailede, bulu-
nulan her yerde demokratikleşme süreçlerini teşvik etme; örgüt ve
hareketlerin iç ilişkiler sisteminin ve kendi aralarındaki ilişki-
ler sisteminin demokratikleşmesini savunma; işçi sınıfı ile
aydınların karşılıklı kültürel etkileşimini destekleme; bütün bu
faaliyetlerin toplam sonucu olarak ^{ülke} politika ^{sin}, politik sistemi
ve devlet aygıtlarını barış ve demokratik yenileme programı yönün-
de etkileme politikası olacaktır. Bu aynı zamanda işçi sınıfının
toplumsal ^{ve} politik rol ve ağırlığını artırmasını getirecektir. Bütün
bu süreç toplumsal yaşamın bütün alanlarının demokratikleşmesi
toplumsal gelişmenin öznesinin oluşması, fiilen süre-
ci olacaktır.

Biz, o nedenle, daha ileri, daha demokratik
daha hümanist hedeflere yönelmeye açık ve yetenekli bir barış
ve demokrasi güçleri bloku ^{yarın} oluştuğunda, ona en ileri, en demokratik,
en hümanist hedef olan sosyalizmi önereceğimizi ^{daha buğün} açıklıyoruz.

Barış ve demokrasi güçlerinin geniş bloku ne kadar
çabuk ve kararlı olursa, emekçiler bu blok ^{o ne kadar}
geniş katılırsa, kendini yenilemeyi başaran bir Marksist sol
bu blok içinde ne kadar yapıcı bir rol oynarsa, sosyalizm de o
kadar yakınlaşabilecektir.

Bizim diyalog ve işbirliği politikamız aynı zamanda uluslararası boyuta sahip bir politika ^{dir.} .Barış ve demokrasinin dünyadaki bütün güçleriyle bizim demokrati eşit haklı dostluk, ~~ve~~ dayanışma ^{ve/} (işbirliği ilişkilerimiz) olmalıdır. Dünya barışının korunması ^{ası.}, silahsızlanma, uluslararası kollektif güvenlik, ekolojik korunma, ^{dir.} borç sorununun adil çözümü, insan hakları vb. ^{gibi} bütün global sorunlar, böylesi bir işbirliğinin temelidir ve o nedenle ^(genel insanlık) global sorunların ⁱⁿ çözümüne katkıda bulunmak ^{yle} önemli yeni bir yaklaşım ortaya konmuştur

Uluslararası işbirliği politikasının merkezinde işçi sınıfı enternasyonalizminin fikirleri bulunmakla birlikte, çağdaş bir hareket çok çeşitli, farklı ilerleme güçlerine yönelmek, hepsiyle kalıcı ilişkiler oluşturmak zorunludur. Bu giderek uluslararasılaşan, bütünselleşen dünyamızda, global sorunların çözüm beklediği koşullarda, insanlığın varlığını ve özgür gelişmesini tehdit eden zamana uygunluğun bir ölçütü olmaktadır.

KENDİMİZİ YENİLEMEK

Eğer bütün dünyanın, en başta ülkemizin yenilenmesi, gelişmenin yeni, demokratik, insancıl bir yola sokulması zorunludur, diyor ve bunu gerçekleştirmede bir rol oynayabilmek için kendimizi yenilemenin gerekli olduğunu görüyorsak, öncelikle önemli olanın ideolojik yenilenme olduğunu da kavrarız.

Günümüzde bütün politik akımlar için bir ideolojik yenilenme zorunludur. ^{gerçeklerin çözüme bakabilir duruma gelmesinin} Biz bunun ^{gibi} bizim için son derece önemli bir sorun, kilit sorun olduğunu çok acı dersler pahasına öğrendik.

Doğmatizme, sekterliğe karşı mücadele, yaşamsal bir önem taşıyor.

Nasıl politikayı netleştirmede, yapıcı bir işbirliği politikasına yönelmede, özellikle sol içinde yeni, çağdaş bir ilişkiler sistemi, karşılıklı güven ortamı oluşturmada, ^{vazgeçmek, sorunu} eski tür öncülük anlayışından

gözücü bir rol oynayorsa, ideolojik yenilenmede de, hakikatin tekeline sahip olma iddiasından vazgeçmek öylesi bir rol oynamaktadır.

Eğer bütün Marksist sol güçler hep birlikte, yepyeni bir işbirliği ilişkileri sistemi içinde öncü bir rol oynayabilir, diyorsanız, o zaman, hiçbir sol gücü kendinize rakip görmezsiniz, Marksist fikirlerin öncülüğünün önemli olduğunu kabul eder ve sürekli bunun yandaşlarının çoğalması için çalışırsınız. Sonuçta solun bir bütün olarak güçlenip pekişmesine hizmet etmiş olursunuz.

Aynı şekilde eğer doğru mutlaka benim dediğimdir, demekten vazgeçmişseniz, yalnız kendi ideolojik-politik akımınızın geliştirdiği fikirleri değil, aynı zamanda başka kültür ve geleneklerin, akımların geliştirdiği, onlardan kaynaklanan olumlu ve yararlı düşünceleri almak, bunlara sahip çıkmak, yani başkalarından etkilenmek yeteneğinesahipseniz, o zaman kendinizi sürekli yenileyebilirsiniz.

Elbette bu yeteneğe, gene bizim ideolojimize bağlılıkla ulaşılabilir, olumlu ve yararlı olanı seçip almada, yeni gelişmeleri aydınlatmada Marks, Engels ve Lenin'in diyalektik yöntemleri bize ışık tutacaktır.

Bize göre, Marksist teorinin gelişmesinde süreklilik ve yenilenme içiçe geçmektedir ve Marksizm, toplumsal pratiğin yarattığı deneyim zenginliğine, geçmişin kültür mirasında ve günümüzün insan düşüncesinde değerli herşeye açıktır.

Altını vurguyla çizmek istiyoruz: *Marxizm* sürekli geliştirilmelidir, buna katkıda bulunmak için sürekli çalışmalıyız, sürekli bir arayış, hakikatin peşinde koşma uğraşı içinde ve başkalarında, onlar hasımlarımız bile olsa öğrenmeye açık olmalıyız.

Politik güçler arasındaki ilişkiler sisteminin demokratik tarzda düzenlenmesini savunan, öteki fikir akımlarına demokratik bir yaklaşım içinde olan bir parti, açıktır ki, kendi iç yaşamını da demokratik bir tarzda düzenlemek zorundadır.

Demokratik yaşam, bireyin bütün potansiyellerinin değerlendirilmesinin önkoşuludur. Günümüzde kollektif içinde bireyin rolü artmaktadır. Bireyin öz sorumluluğuna, öz disiplinine, öz örgütlenmesine dayanmayan, yalnızca kollektif sorumluluk, disiplin ve örgütlenme ile yetinen örgütler günümüzde gelişme, etkili bir politik rol oynama perspektifine sahip değildir.

Kollektif ile bireyin en iyi uyumu ve kollektif içinde bireyin en fazla katılımı ancak demokratik bir yaşam ile sağlanabilir.

Demokratik örgüt içi yaşam, görüş çoğulculuğunu, özgür tartışmayı, kararların olanaklı en geniş katılımı ile alınmasını, alınan karara ^{in başarısı için} herkesin ^{aktif çabası göstermesiyle} olanaklı olabilir. Demokrasi, demokratik merkezîyetçilik, ne anarşiye ne de buyrukçuluğa izin verir. Herkes örgütte eşittir, kimse kimseden daha üstün ve önemli değildir.

Burada, Türkiye sol hareketinde gerek sosyalizm anlayışı, gerekse örgüt anlayışı açısından Stalinciliğe, Stalinci anlayışlara karşı geniş kapsamlı bir ideolojik-politik mücadele verilmesi, bunun en sağlıklı yolunun da, şimdi Sovyetler Birliğinde ilerleyen perestroyka ve glasnost süreçlerinin kendi pratik deneylerimizle bağli olarak tartışılması olduğunu düşündüğümüzü belirtmek isteriz.

Çağdaş bir parti, açıklık, eleştiri ve öz eleştirinin egemen olduğu bir partidir. Yığınların denetimine açık bir parti olmadan, demokrasi mücadelesinde inandırıcı olmak olanaklı değildir.

Çağdaş, demokratik, insancıl bir parti karakteri.
 kazanma. ^{ya istemenin} (tüm amacı, kitlelerle bağların güçlendirilebilmesi-
 dir. İdeolojik çalışma herşeyden önce kitlesel politik çalışmayı
 iyileştirmeyi amaçlamalıdır. Demokratik iç yaşam aracılığıyla,
 farklı ideolojik ve politik konumlardan insanlara, farklı katman-
 lardan insanlara kendi deneyimleri temelinde politikamızın doğrulu-
 ğunu gösterebilmeliyiz. Bunun için kitlelerden öğrenmeini de bil-
 memiz gerekiyor.

Kitlelerle bağların güçlendirilebilmesi legalitenin kaza-
nılması ile sıkı sıkıya bağlıdır. Bu sorunun birçok boyutu vardır ve
 ayrıca geniş şekilde ele alınmalıdır. Bu ayrı bir yazı konusudur. Burada sunulan belir-
 telim: Legalitenin kazanılması bir hayal değildir, çünkü bu yolda
 atılan adımlar, yeni, çağdaş düşünceye, yeni tarz mücadele anlayışına,
 zamanın taleplerine uygundur.

Demokratikleşme nesnel bir ihtiyaç, sol hareketin özgürlüğü
 ve politik sisteme katılımı bunun vazgeçilmez bir bileşeni bugün.
 Bu nesnelliklere uygun somut ve cesur bir adım atıldı, inisiyatif
 kazanıldı. Bu, ulusal ve uluslararası çapta geniş dayanışma sağladı.

Bunun yarattığı geniş ilgiye, yeni politik düşünceyi, yapıcı
 politikayı ülke somutunda işleyip anlatarak yanıt verildi. Bu,
 yeni politikaya ilgiyi daha da artırdı.

Girişimin her bir aşamasında hem herkesin demokratik
 hakları savunuldu, hem demokratik kurallara bağlı kalındı,
 en antidemokratik uygulamalara ²⁾ göğüs gererek bu ^{Kuraltra} can
 verildi. Bu, dayanışmanın genişlemesine yardımcı oldu.

Yürünmesi gereken yol

aydınlık değil mi?